

ÇAĞLAR ERSOY

**ROBOTLAR, YAPAY ZEKÂ VE
HUKUK**

onikilevha
11000 11 1000000 1 00110 00 0001 001 00 1001 01

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER	VII
KISALTMALAR.....	XIII
GİRİŞ	1
I. Robotiğe Giriş.....	5
A. Robot: Kökeni, Tanımı ve Unsurları	5
B. Robotların Ortaya Çıkışı.....	7
C. Robotik Teknolojilerin Günümüzdeki Durumu ve Geleceği	10
D. Robotların İdaresi	13
E. Arayüzlerin Geleceği.....	14
F. Arayüz ve Ötesi: İnsan – Makine Birleşimi.....	17
G. OODA Döngüsü, Otomasyon ve Otonomi	20
H. Yapay Zekâ: Gelişim ve Riskler.....	28
II. Robotik Hukuku	33
A. Robotun Hukuki Tanımı	33
B. Otonominin Hukuki Tanımı	35
C. Robotik Hukuku Alanındaki Yasama Yaklaşımlarına ve Çalışmalara Örnekler.....	37
D. Örnek Bir Uygulama Olarak Avrupa Birliği Hukuku ve Robotik Teknolojiler.....	43
1. AB’de Yürütülen Çalışmalar	44
a. FP7 ve Horizon 2020	45

b.	SPARC ve euRobotics, RoboLaw, EURON Roboethics Roadmap.....	46
c.	Ulusal Düzeydeki Bazı Önemli Girişimler: eThicAa ve CAAAI	47
2.	AB Mevzuatı ve Temel Yaklaşımlar	48
3.	Robotik Teknolojilerin Avrupa Birliği Mevzuatı ve Uluslararası Düzenlemeler Açısından Değerlendirmesi	51
a.	Eşya Konumundaki Robotlar Açısından Fikri Mülkiyet Hukuku	51
(1)	Telif Hakları.....	51
(2)	Veri Tabanları.....	54
(3)	Patentler.....	55
(4)	Marka Hakları.....	58
(5)	Endüstriyel Tasarımlar.....	60
(6)	Entegre Devre Topoğrafyaları.....	62
(7)	Ticari Sırlar	64
b.	Özne Konumundaki Robotlar Açısından Fikri Mülkiyet Hukuku.....	65
(1)	Robot icatları ve patentlenebilirlik.....	66
(2)	Robot üretimi eserler ve telif hakları	66
(3)	Hak sahipliğinin değerlendirilmesi	67
c.	İş Hukuku ve İş Güvenliği Açısından.....	70
d.	Gizlilik, Veri Koruma ve Veri Güvenliği Açısından.....	72
e.	Ceza Hukuku Açısından.....	73
f.	Borçlar Hukuku: Sözleşme Hukuku ve Sorumluluğun Belirlenmesi Açısından.....	75
E.	Robotların Hukuki Statüsü ve Yasal Kişilik Tartışmaları	77
1.	Hukuki ve Cezai Sorumluluk: Kusur ve Cezalandırılabilirlik Tartışmaları	77
2.	Hukukta Kişilik Kriterleri.....	80
3.	Felsefede Kişilik Kriterleri.....	82

-
4. Robotların Gelecekteki Hukuki Statüsüne Dair Bazı Tezler.....83
    - a. Robotlar İçin Bir Hukuki Statüye İhtiyaç Olmayacağı Tezi 85
    - b. Robotların Esas Kullanıcının Temsilcisi Olacağı Tezi 86
    - c. Robotların “İnsan Olmayan Özne” Sayılabilecekleri Tezi.....87
  5. Robotlar İçin Önerilen Yasal Kişilik Modelleri ..87
    - a. Elektronik Kişilik Önerileri.....88
    - b. Yapay İnsan Önerisi 92
    - c. Yapay Vekil/Temsilci Önerisi.....92
    - d. Kölelik Önerisi.....94
  6. Çıkılmaz Sokaklar ve İzlenebilecek Yollar.....96

III. Robotların Uluslararası İnsancıl Hukuk, İnsan Hakları, İnsan Onuru ve Etik

- Açısından Değerlendirmesi..... 99**
- A. Ölümcül Robotlar: Robotların Uluslararası İnsancıl Hukuk Açısından Değerlendirmesi 99
    1. Uluslararası İnsancıl Hukuka Dair: Haklı Savaş Teorisi, Martens Kaydı ve Diğer Kriterler 100
    2. Ölümcül Robotların Aleyhine Görüşler..... 104
      - a. Ölümcül robotların Martens Kaydı'na aykırı olacağı görüşü..... 104
      - b. Ölümcül robotların uluslararası insancıl hukukun temel ilkelerine aykırı olacağı görüşü.....105
      - c. Ölümcül robotların sorumluluğun belirlenmesi aşamasında sorunlar yaratacağı görüşü..... 107
        - (1) Cezai Sorumluluk Açısından Oluşacak Boşluklar ve Komuta Sorumluluğu..... 108

---

(2) Hukuki Sorumluluk Açısından Oluşacak Boşluklar	109
d. Ölümcül robotların sivillerin korunması açısından telafi edilemez zararlar doğuracağı görüşü.....	110
e. Savaşın içerisinde insan unsurunun çıkartılması sebebiyle oluşabilecek zararlar	112
(1) Savaşa girme eşiğinin aşağıya çekilmesi.....	112
(2) Sivillere yönelik riskleri artırma ve terörün yaygınlaşması	112
(3) Yabancılaştırma tehlikesi.....	113
f. Ölümcül robotların savaş alanlarındaki kullanımının insana zarar gelmesini önlemekten çok zarar vereceği endişesi	113
g. Ölümcül robotların Haklı Savaş teorisi bakımından yaratabileceği sakıncalar.....	114
h. Ölümcül robotların insan haklarına zarar vereceğine ilişkin çekinceler	115
i. Ölümcül robotlarının kullanımının insan onuruna aykırı olacağı yönünde görüşler	116
3. Ölümcül Robotların Lehine Görüşler.....	116
a. Savaş suçlarının yazılımsal olarak önlenmesi ve daha etik savaş imkanı	117
b. İnsan hakları ihlallerinin önüne geçilebilmesi ve uluslararası insancıl hukuk kriterlerinin yerine getirilebilmesi için önerilen bazı iyileştirmeler.....	119
4. Ölümcül Robotlara Karşı Yürütülen Kampanyalar	120
5. Ölümcül Robotlara Dair Kamuoyu Görüşü.....	122

B. Robotların İnsan Hakları Açısından Değerlendirmesi	123
1. Özel Hayatın Gizliliği ve Kişisel Verilerin Korunması Açısından.....	124
2. Eşitlik ve Kendi Kaderini Tayin Hakkı Açısından.....	125
C. Robotların İnsan Onuru Açısından Değerlendirmesi	128
1. Robotik Teknolojilerin İnsan Onuru Kavramında Meydana Getirebileceği Değişimler.....	132
2. İnsan Onuru ve İnsan Doğası.....	134
3. Robot Onuru	136
a. Robot Onurunun Temellendirilmesinde Esas Alınabilecek Kriterler.....	136
(1) Görünüş – Zekâ/İşlev/Nitelik Kriterleri	137
(2) Canlılık ve Bilinç Kriterleri.....	139
b. İnsan Onurunun Temellendirilmesiyle Kurulabilecek Benzerlikler	140
4. Robot Onurunun Temeli Olarak İnsan Onuru.....	142
D. Roboetik: Robotların Etik Açısından Değerlendirmesi	145
1. Etik Bir Robot Gerekli Mi?	148
2. Ahlaksal Kodun Temelleri ve Teknik İmkanlar	150
3. Ahlaksal Özne Kavramı ve Ahlaksallığın Kaynağı.....	152
4. Etik Robot Kavramı Üzerine Tartışmalar ve Yasal Robot Ayırımı	157
IV. Teknolojiyle Şekillenen Geleceğimiz ve Hukuk Mesleğine Olası Etkileri.....	161
A. Yapay Zekâ ve Dünyayı Ele Geçirme Senaryoları Üzerine	163

B. Ölümcül Robotlar ve Kırılgan Geleceğimiz.....	165
C. Geleceği Şekillendiren Teknolojiler ve Kehanetler	168
D. Süperzekâ: İnsanlığın Son İcadı	174
E. Yapay Zekânın Avukatlık Mesleğinin Geleceğine Etkileri	176
1. Hukuk Mesleği ve Yapay Zekâ Yazılımları.....	177
2. Hukuk Değişiyor: Yeni Kurallar, Yeni Uzmanlar	181
F. Robotik Hukuku, Metaforlarımız ve Bilim Kurgu	182
SONUÇ	187
KAYNAKÇA	193